

Данилків Тетяна
студентка групи ПФМ-51
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна
Науковий керівник: Панухник Олена
доктор економічних наук, професор
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Tetiana Danylkiv
Student of the group PFm-51
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine
Scientific supervisor: Olena Panukhnyk
Doctor of Sciences (Economics), Professor
Head of Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСІВ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ ТА ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД FEATURES OF DECENTRALIZATION PROCESSES IN UKRAINE AND FINANCIAL SECURITY OF THE DEVELOPMENT OF TERRITORIAL COMMUNITIES

Однією з основних особливостей децентралізації в Україні є перехід від централізованої моделі управління до моделі, де влада та повноваження передаються на місцевий рівень. Це означає, що місцева влада тепер має більше повноважень, фінансових ресурсів та можливостей для розвитку своїх територій.

Формування територіальних громад в Україні почалося у 2014 році, коли було прийнято закон про децентралізацію влади. Закон передбачав об'єднання громад на добровільних засадах з метою забезпечення їхнього розвитку та покращення життя населення.

Бюджети ОТГ приймаються, керуючись Бюджетним кодексом України [1], Законом України «Про місцеве самоврядування в Україні» [2], Законом України «Про Державний бюджет України на 2021 рік» [3], враховуючи рекомендації постійної комісії з питань бюджету, житлово-комунального господарства та соціального захисту населення.

Основною формою децентралізації в Україні стали об'єднані територіальні громади (ОТГ), які об'єднують сільські та міські ради.

Фінансове забезпечення розвитку ОТГ є однією з ключових складових децентралізації в Україні. Зокрема, фінансові ресурси для розвитку ОТГ надходять з наступних джерел:

1. Податкові надходження. Це головне джерело фінансування ОТГ. Зокрема, ОТГ отримують частину податкових надходжень від підприємств та громадян, які зареєстровані на їх території.

2. Дотації з державного бюджету. Держава здійснює дотування бюджетів громад в Україні з державного бюджету за рахунок різних джерел фінансування.

Розмір дотацій встановлюється відповідно до законодавства та залежить від розміру бюджету громади, її фінансових потреб та показників соціально-економічного розвитку.

Крім дотацій, громади можуть отримувати кошти від держави у формі субвенцій. Субвенції надаються на здійснення окремих видів діяльності, наприклад, на забезпечення фінансової підтримки малозабезпечених громадян, на розвиток інфраструктури, освіти, культури тощо. Розмір субвенцій встановлюється урядом на підставі потреб громад та здійснених ними витрат.

Також держава може здійснювати інвестиційну підтримку розвитку громад у формі кредитів, грантів та інших видів допомоги. Наприклад, Програма USAID «Децентралізація

місцевої влади та розвиток регіонального самоврядування» надає фінансову та технічну підтримку ОТГ для здійснення їхніх повноважень та розвитку.

3. Інвестиційні проекти. ОТГ можуть залучати фінансування на розвиток своїх територій шляхом реалізації інвестиційних проектів з державними та приватними інвесторами.

4. Фонд регіонального розвитку. Це спеціальний фонд, створений з метою фінансування регіональних проектів та ініціатив, які сприяють розвитку ОТГ.

5. Інші джерела.

На даний момент процес об'єднання територіальних громад в Україні вже завершено, тим не менше, їх подальший розвиток є складним процесом, який вимагає ретельного аналізу законодавства, яке регулює цю сферу державного розвитку, а також потребує вивчення особливостей його фінансового забезпечення.

Перелік використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України <https://ips.ligazakon.net/document/T102456>
2. Закон України "Про місцеве самоврядування в Україні" https://ips.ligazakon.net/document/view/Z970280?ed=2021_02_19
3. Закон України «Про Державний бюджет України на 2023 рік» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2710-20#Text>

УДК 331.103.32

Зембала Юліта Кінга

студентка групи МЕНзмсв-11

Західноукраїнський національний університет

м. Тернопіль, Україна

Науковий керівник: Кондрацька Лілія

кандидат економічних наук, доцент

доцент кафедри міжнародного туризму і готельного бізнесу

Західноукраїнський національний університет

м. Тернопіль, Україна

Julita Kinga Zembala

Student of the group MENzmsv-11

West Ukrainian National University

Ternopil, Ukraine

Scientific supervisor: Kondratska Liliya

PhD (Economics), Associate Professor

Associate Professor of the Department of International Tourism and Hospitality Business

West Ukrainian National University

Ternopil, Ukraine

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД СИСТЕМИ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВІ INTERNATIONAL EXPERIENCE OF THE STAFF DEVELOPMENT SYSTEM AT THE ENTERPRISE

У сучасних умовах, що характеризуються швидким старінням знань, умінь та практичних навичок, одним із вагомих факторів забезпечення конкурентоспроможності підприємства на ринку є необхідність постійно підвищувати фаховий рівень своїх працівників.

Для підприємств різних країн світу характерні свої системи розвитку персоналу, методи й інструменти їх реалізації, котрі обумовлені національно-культурними особливостями держави. В таблиці 1 наведено найбільш характерні риси систем розвитку